

Landskap: Småland Upptecknat av: Johan Fredricsson
Härad: Östbo Adress: Värnamo
Socken: Värnamo Berättat av: Marie Johansson
Uppteckningsår: 1938 Född år 1856 i Hjälshammars, Uru.

Uppteckningen rör

Lucia 1-2

Vårfrudagen 3-8

Stämborg (Bondor, kyrkhuset o. klev-
skinnst.) 9-11

Råha-pi och Håsa-pi i klunga 12

Råsebo s. 13.

ACC. N:R. 6072

Landskap: Småland Upptecknat av: Ingar Fredricsson
Härad: Östbo Adress: Värnamo
Socken: Värnamo Berättat av: Marie Johansson
Uppteckningsår: 1938 Född år 1856 i Hjalshammar, Vmo.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Luciafirandet.

Luciafester hade de förr också. Det var en som var Luciabrud och en skulle vara brudgum. Han hade ett ljus i håret medan lucia-bruden hade en fem sex stycken. Ljusen sattes i kronor av papper. för övrigt klädde de sig i det vackraste de hade. Brud och brudgum red i spetsen, "di andra kom efter och gapade och sjongde". Man sjöng en gånglåt, som började Lucia, Lucia, femton ljus i kronorna..

Man gick in i gårdarna och runt i rummen och sjöng. Bondmororna brukade ge dem ägg som belöning för sången. Hos baron Lilliecreutz på Lundboholm fick man var sitt glas vin. Det hela brukade avslutas med dans någonstans. Man fick väl ett par ägg var och dem åt man upp sedan man kommit hem. Maries far var brudgum en gång. Han hade en bra röst och sjöng gärna, och brukade kallas Johan Glad. Han drack ur sina ägg råa.

De som började med Lussefester i Värnamo var godtemplarna. De klädde

ACC. N:R. 6072

Landskap: Småland Upptecknat av: Ingar Fredricsson
Härad: Östbo Adress: Värnamo
Socken: Värnamo Berättat av: Marie Johansson
Uppteckningsår: 1938 Född år 1856 i Hjalshammar, Vmo.

forts. Luciafirandet.

ut sig och barnen härmade efter dem och fingo för sed att springa Lusse. Man klädde ut sig till gräsliga gubbar och gick omkring i husen och tiggde. Seden finnes alltjämt kvar. Så var de inte förr, då var det äldre ungdom som klädde ut sig väl "Då va di snyggt klädda å va granna" sade Maries far. Detta lussefirandet var i faderns ungdom. Han var född 1822 på Fällan, ett torp som hörde till Åsen i Voxtorp.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2.

ACC. N:R. 6072

Landskap: Småland Upptecknat av: Ingar Fredricsson
Härad: Ostbo Adress: Värnamo
Socken: Värnamo Berättat av: Marie Johansson
Uppteckningsår: 1938 Född år 1856 i Hjälshammar, Vmo.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3.

Tävlingar om vem som kom först i säng m.m.

Några tävlingar om vem som kom först i säng Vårfrudagen känner Mari inte till. "Annars va di så barnslia å dumma så. Di skulle då tävla i allting, å ble den ene lite före den andre, så ble di osams om de." På juldagsmorgon tävlade man om vem, som kom först hem från kyrkan. Han skulle få först inbärgat.

ACC. N:R. 6072

Landskap: Småland Upptecknat av: Ingar Fredricsson
Härad: Östbo Adress: Värnamo
Socken: Värnamo Berättat av: Marie Johansson
Uppteckningsår: 1938 Född år 1856 ; Hjalshammar, Vmo.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
—*—

4.

Väderlekstecken vid vårfrudagstid.

Om kråkorna skrek mycket vid Vårfrudagen, trodde man, att det blev en vinterknäpp till.

ACC. N:R. **6072**

Landskap: Småland Upptecknat av: Ingar Fredricsson
Härad: Östbo Adress: Värnamo
Socken: Värnamo Berättat av: Marie Johansson
Uppteckningsår: 1938 Född år 1856 i Hjalshammar, Vmo.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5.

Tranan och Vårfrudagen.

Vårfrudagen bär tranan ljus i säng. Man skulle lägga sig när det var ljust och sova tills det blev ljust. "Nu bär tranan ljus i säng, så nu får vi lägga oss i ljusan kväll," sade man.

I Hjalshammar fanns förr en mosse, Dalta mosse, som numera är utdikad. Den var säkert två och en halv km. lång men inte så bred. Där trodde man, att tranan bodde över vintern, åtminstone något par.

ACC. N:R. 6072

Landskap: Småland Upptecknat av: Ingar Fredricsson
Härad: Östbo Adress: Värnamo
Socken: Värnamo Berättat av: Marie Johansson
Uppteckningsår: 1938 Född år 1856 i Hjalshammar, Vmo.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6.

Maten på Vårfrudagen.

Så länge Mari kan minnas hade man våfflor på Vårfrudagen.
Det var ju våffeldagen. De bakades inte som nu förtiden utan med
kornmjöl.

ACC. N:R. 6072

Landskap: Småland Upptecknat av: Ingar Fredricsson
Härad: Östbo Adress: Värnamo
Socken: Värnamo Berättat av: Marie Johansson
Uppteckningsår: 1938 Född år 1856 i Hjalshammar, Vmo.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
—*—

Regnvattnet på Vårfrudagen.

Om det var regnigt på Vårfrudagen, skulle man ta regndroppar från ett led, som öppnades mot norr. Man skulle hålla dem på en droppaflaska och använda dem som botemedel mot skervan.

ACC. N:R. 6072

Landskap: Småland Upptecknat av: Ingar Fredricsson
Härad: Östbo Adress: Värnamo
Socken: Värnamo Berättat av: Marie Johansson
Uppteckningsår: 1938 Född år 1856 i Hjalshammar, Vmo.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Barfotaspringning på Vårfrudagen.

Om det var snö på Vårfrudagen, skulle barnen springa bar-
fota i snön, för att de inte skulle frysa om fötterna under året.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 6072

Landskap: Småland *Upptecknat av:* Ingar Fredricsson
Härad: Östbo *Adress:* Värnamo
Socken: Värnamo *Berättat av:* Marie Johansson
Uppteckningsår: 1938 *Född år* 1856 *i* Hjalshammar, Vmo.

Det var en bonde, som bodde i en by, och så var det hans käring, och hon brukade ha klockaren hos sig, när bonden reste bort. Men en gång ljög han för henne och sa, att han skulle resa till stan. När han gick på vägen, mötte han en annan bonde, som hade ett torrt kalvskinn under armen. Han hade väl haft slakt och skulle sälja skinnet. De gjorde sällskap, och hur det var bad bonden honom följa med hem. När de kom tillbaka var det skumt, men i stugan lyste det. De tittade en stund i fönstret, och då såg de, att klockaren var där. Och där var så mycket fin mat, så det kan ingen tro. Och brännvin var där också. Bonden ville, att käringen skulle hinna gömma undan klockaren, så han stod och stampade en stund i förstugan innan han gick in. När de kom in utbrast käringen förvånad; "Men käre, är du redan tillbaka!" - "Ja, det blev ingen stadsresa av, och nu har jag lovat den här, att han skall få ligga här i natt."

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9

6072

ACC. N:R.

Landskap: Småland Upptecknat av: Ingar Fredricsson
 Härad: Östbo Adress: Värnamo
 Socken: Värnamo Berättat av: Marie Johansson
 Uppteckningsår: 1938 Född år 1856 i Hjälshammar, Vmo.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10.

"Ja visst får han det", och så satte käringen fram mat, men det var vanlig gröt och mjölk. Som de satt där och åt, frågade bonden sin gäst, vad han hade under armen. "Jo, det är en spågubbe", sa han och så la han honom vid fötterna. Rätt som det var sparkade han till det där skinnet lite, så det knarrade. "Vad sa han nu då?" frågade bonden. "Jo, han säger, att här skall finnas både vit gröt och annan god mat och brännvin med, och det skall finnas i gruvan, säger han." "Nä", tyckte bonden, "det kan inte vara möjligt, för vit gröt, det har jag inte sett på den dag jag minns, och brännvin-nä! Men vi kan ju se efter." Och det fanns där ju alltsammans, och käringen fick duka fram det, och de smorde kråset riktigt. När de hade ätit sa bonden; "Ja nu är jag då så mätt och god, så om jag fick se själva Skam, blev jag då inte rädd, och kan din spågubbe visa mig honom med så ska jag tro på honom, annars gör jag det inte." Ja, gästen

6072

ACC. N:R.

Landskap: Småland Upptecknat av: Ingar Fredricsson
Härad: Östbo Adress: Värnamo
Socken: Värnamo Berättat av: Marie Johansson
Uppteckningsår: 1938 Född år 1856 i Hjälsammar, Vmo.

sparkade till sitt kalvskinn igen. "Vad sa han?"-"Jo, om du tittar i vedlåren får du se." Bonden gick bort och tittade i vedlåren, och då låg klockaren där och glodde. "Ja är det inte det jag alltid har sagt! Om en får se Skam eller vår klockare, så är det som om det vore samma person!"

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R. **6072**

Landskap: Småland..... Upptecknat av: Ingar Fredricsson.....
Härad: Östbo..... Adress: Värnamo.....
Socken: Värnamo..... Berättat av: Marie Johansson.....
Uppteckningsår: 1938..... Född år 1856 i Hjalshammar, Vmo.

Råka-på och Hälsa-på i Hånger.

Det var en gång en gesäll, som vandrade i Hånger. Han berättade, att han kom till ett ställe, som hette Råka-på, och sedan kom han till ett, som hette Hälsa-på, och där satt en käring och höllde tunn välling på en flat håll och det kallade hon för stinkande kakor. Själva herregården hette Kila-på-hål.

Råka-på är en gård, som heter Rocknen, Hälsa-på är Elsas och herrgården är Kylahov. Stinkande kakor är stinnkakor, en rätt av vassla och kornmjöl, som gräddades på en järnhäll. Ursprungligen gräddades de direkt på stenhällen.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

12.

ACC. N:R. 6072

Landskap: Småland Upptecknat av: Ingar Fredricsson
Härad: Östbo Adress: Värnamo
Socken: Värnamo Berättat av: Marie Johansson
Uppteckningsår: 1938 Född år 1856 ; Hjalshammar, Vmo.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Räfsebo so.

Det var en gång ett par drängar, som gick hem från ett gille. De voro förstås fulla och den ene gick och vinglade vid diketskanten. Då sa den andre till honom: "Gå inte så där nära diket, om du trillar i, bryter du nacken av dig." - "Ja, då blir jag väl en so," och som han sa det, trillade han i och bröt nacken. Nu spökar han och kallas för Räfsebo so.

Maris far red med posten mellan Voxtorp och Räfsebo, när han var liten. När han skulle över Getaryggarna, var han alltid så rädd, att han skulle möta Räfsebo so. Denna rädsla uppvägdes dock av hans stolthet över att få blåsa i posthornet. Mari trodde inte, att det var någon, som hade sett Räfsebo so, "å ha de vatt nån, som ha sitt henne, så ha de vatt nån, som va fulle."